

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет Фізичного виховання і спорту
Кафедра терапії, реабілітації та морфології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФАРМАКОЛОГІЯ (за професійним спрямуванням)»

Рівень вищої освіти - перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма «Фізична терапія, ерготерапія»

Спеціальність 227 Терапія та реабілітація

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

Затверджено на засіданні кафедри
терапії, реабілітації та морфології
Протокол № 01 від “4” вересня 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фармакологія (за професійним спрямуванням)
Викладач	Проф. Шеремета Лідія Миколаївна
Контактний телефон викладача	0505797464
E-mail викладача	Lidiiia.sheremeta@pnu.edu.ua
Освітня програма	Фізична терапія, ерготерапія
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 год.
Спеціальність	227 Терапія та реабілітація
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://www.d-learn-pnu.edu.ua
Консультація, відпрацювання н/б та негативних оцінок	Понеділок 14.00 - 16.30
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Дисципліна «Фармакологія (за професійним спрямуванням)» розглядає можливості та ефективність застосування лікарських препаратів з метою лікування та профілактики захворювань різних органів і систем. Всі лікарські засоби поділяють на рецептурні та безрецептурні. Рецептурні, як правило, з вираженою дією, токсичні у неправильних дозах, різної спрямованості дії, можуть бути придбані в аптеці за рецептом лікаря. Безрецептурні - це препарати, що вважаються безпечними для використання без нагляду спеціаліста охорони здоров'я, такого як терапевт, та можуть бути придбані споживачами без рецепта. Вони представлені різними фармакологічними групами: анальгетики, жарознижувальні, антациди, антигістамінні, протикашльові тощо. Серед них достатня кількість ліків, здатних викликати значні побічні дії, особливо при їхньому нераціональному застосуванні. Б.п. повинен у зв'язку з цим мати: а) низьку загальну токсичність, не впливати на репродуктивну функцію, не виявляти генотоксичної або канцерогенної дії; б) низький ступінь ризику виникнення виражених побічних реакцій типу А у загальній популяції; в) дуже низький ступінь ризику виникнення виражених побічних реакцій типу В; відсутність взаємодій із широко застосовуваними ЛП, що можуть призвести до виникнення виражених побічних реакцій. Дуже важливо, щоб ризик для здоров'я споживачів був незначним, навіть якщо споживач застосовує безрецептурні препарати не за показаннями або використовує його протягом більш тривалого періоду порівняно з рекомендованим, перевищує рекомендовану дозу тощо. Відповідними наказами МОЗ України періодично затверджується оновлений Перелік лікарських препаратів, дозволених до застосування в Україні як безрецептурних. Безрецептурні препарати призначені для симптоматичного лікування, оскільки не впливають на причину і механізм розвитку хвороби. Усі вони розраховані на вживання протягом відносно короткого проміжку часу. Безрецептурні препарати використовуються в основному для лікування нетяжких станів, які не потребують втручання лікаря. Основна мета їх застосування: швидко й ефективно полегшувати симптоми захворювань, що не вимагають медичної консультації; за умов фінансових і кадрових труднощів державного сектора охорони здоров'я дати можливість пацієнту самостійно полегшувати незначні симптоми при поганому самопочутті, що зменшує навантаження на медичні служби; підвищити лікувальну допомогу населенню, яке мешкає у віддалених регіонах, де отримання кваліфікованих медичних консультацій утруднено. Для фізичних терапевтів важливим є знання лікувальної дії протизапальних, знеболюючих, жарознижувальних, міорелаксуючих та ін. груп, які застосовуються при реабілітаційних заходах. Це дасть можливість покращити ефективність реабілітаційного процесу та прискорити одужання пацієнтів. Міждисциплінарні зв'язки: «Фармакологія (за професійним спрямуванням)» як навчальна	

дисципліна базується на таких дисциплінах: біологія, хімія, анатомія і фізіологія людини, біохімія, медична реабілітація, гігієна, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формуванню умінь застосовувати знання з основи медичних знань в процесі подальшого навчання й у професійної діяльності.

Пререквізити. Оскільки предметом вивчення фармакології є використання на практиці з лікувальною та профілактичною метою лікарських речовин та препаратів безрецептурного відпуску у різних формах при різних захворюваннях, бакалаври як кваліфіковані фахівці повинні добре знати ботаніку, біологію, хімію, основні клінічні та фундаментальні дисципліни (анатомію, фізіологію тощо), основні дисципліни середньої школи (хімію, біологію).

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

3.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Фармакологія (за професійним спрямуванням)» є:

ознайомити студентів з основними групами лікарських препаратів, поділ ліків на рецептурні та безрецептурні, їх основними та можливими побічними ефектами; дати уявлення про механізми дії ліків, шляхи їх введення в організм, перетворення в організмі, фармакологічний ефект та фактори, що на нього впливають; види дії ліків; види фармакотерапії. Звернути увагу студентів на шкідливість самолікування. Сформувані у студентів поняття про дозування та взаємодію лікарських препаратів, поліпрагмацію, відсутність ефективності.

3.2 Завдання дисципліни:

- засвоєння теоретичного матеріалу програми дисципліни;
- оволодіння практичними навичками, передбаченими програмою;
- вивчення характеристик основних груп лікарських препаратів, зокрема, безрецептурних;
- набуття навичок щодо сучасних методик відновлення пацієнтів (хворих) та спортсменів за допомогою фармакологічних засобів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

1. Основні поняття фармакології: лікарська форма, лікарський засіб, види доз, особливості дії препаратів через різні шляхи введення в організм, побічну дію лікарських засобів тощо;

2. Механізми і засоби відновлення функцій спортсменів;

3. Основні принципи фармакологічного забезпечення процесу реабілітації, основні групи препаратів;
4. Особливості прискорення і підвищення рівня адаптації в надзвичайних умовах тренування і змагань;
5. Методи корекції імунітету, пригніченого інтенсивними фізичними навантаженнями.

Вміти:

1. Користуватися класифікаціями фармакологічних препаратів в залежності від механізмів їх дії.
2. Застосовувати препарати безрецептурної групи в спортивній практиці і реабілітації.
3. Описувати в якому функціональному стані знаходиться орган/організм до та після дії фармакологічних препаратів.
4. Адекватно підбирати препарати в залежності від етапу спортивної підготовки чи реабілітації.
5. Самостійно використовувати безрецептурні препарати при наданні невідкладної долікарської допомоги.

3.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

Згідно з вимогами стандарту дисципліна забезпечує набуття студентами компетентностей:

- інтегральна;
- загальні;
- спеціальні (фахові, предметні).

Також вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальних навичок (soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

4. Організація навчального курсу

Обсяг курсу 90 год.			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Семінарські заняття, /практика,		18	
Лабораторні		12	
Лекції		60	
Самостійна робота			
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр 7	Спеціальність Терапія та реабілітація	Курс навчання 4	Вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	Лекції (години)	Практичні заняття (години)	Самостійна робота (години)

Тема 1. Науки про ліки. Загальна фармакологія. Визначення термінів: фармакологія, фармація, токсикологія, рецептурні і безрецептурні ЛЗ, бажана і побічна дія ЛЗ, допінг.	2	4	10
Тема 2. ЛЗ, що впливають на Центральну нервову систему.	2	4	10
Тема 3. Фармакологія засобів, що впливають на серцево-судинну систему.	2	4	10
Тема 4. Гормони та гормональні препарати. Застосування у реабілітаційній та спортивній медицині.	2	4	10
Тема 5. Засоби, що впливають на шлунково-кишковий тракт та органи дихання.	2	4	10
Тема 6. Основні аспекти призначення лікарських засобів спортсменам. Недопінгові фармакологічні засоби. Фармакологія етапів підготовки спортсменів.	2	4	10

Система оцінювання навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	РЕЙТИНГОВИЙ ПОКАЗНИК	Оцінка ECTS	Оцінка в національній шкалі	
			Екзамен, диф. залік, курсова робота, практика	Залік
	90-100	A (відмінно)	відмінно	
	82-89	B 9(відмінно)	добре	
	75-81’	C (відмінно)		
	64-74	D (задовільно)	задовільно	
	60-63	E (задовільно)		
	35-59	FX (незадовільно) з можливістю півторного складання	незадовільно	
	1-34	F (незадовільно) з обов'язким повторним навчанням	незадовільно	

Вимоги до письмових робіт

Письмові роботи пропонуються у формі тестових завдань, розміщених у системі d-learn, та проектних робіт. Терміни написання: денна форма - на парі, заочна форма за 10 днів до сесії.

Семінарські заняття - 50 балів

Умови допуску до підсумкового контролю. Умовами допуску до підсумкового контролю є рейтинг 25 балів впродовж семінарських занять (письмові роботи, усні відповіді)

Підсумковий
контроль Форма
контролю: залік

5. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Порядок та організація контролю знань студентів визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) [content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf](https://pnu.edu.ua/content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf).

Академічна доброчесність

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-

дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://pnu.edu.ua/положення_про_запобігання_плагіату/

Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу. Організація освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті визначається Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 417 від 03.07.2023 р.) <https://pnu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp-7-redaktsia.pdf>.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора №309 від 19.05.2023 р.) <https://pnu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/opzinnuvannja-uspishnosti.pdf>

Неформальна освіта зараховується згідно Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (введено в дію наказом ректора № 673 від 24.11. 2022 р.) <http://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>.

6. Рекомендована література Базова

- 1 Фармакологія: Підручник / І. С. Чекман, Н. О. Горчакова, Л.І. Казак та ін.. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 784с.
- 2 Основи фармакології з рецептурою : підручник для вищ. мед. закладів освіти 1-2 рівнів акредитації / М. П. Скакун, К. А. Посохова ; МОЗУ, ДВНЗ "Тернопільський ДМУ ім. І. Я. Горбачевського". – 3-тє вид., без змін. – Тернопіль : Укрмедкнига, 2019. – 608 с.
- 3 Медико-біологічні технології підвищення працездатності спортсменів : навч.-метод. посібник / укл. Ю. Г. Циба, А. Д. Молдован, П. І. Горюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 132 с.
- 4 Фармакологічний супровід у сфері фізичної культури і спорту. Скорочений конспект лекцій для студентів спеціальності 017 "Фізична культура і спорт" / уклад.: Г. Л. Юсіна. – Краматорськ : ДДМА, 2020. – 158 с.
- 5 Яловик В. Функціональні фармакологічні засоби відновлення в спорті [Текст] : метод. розробка / Володимир Яловик, Антон Яловик. – Луцьк : Вежа-Друк, 2020. – 64 с.
- 6 Антидопінгова конвенція, 1989. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_228#Text

- 7 Задорожна О. Особливості використання засобів відновлення та стимулювання працездатності у фехтуванні / Задорожна О.Р., Хіменес Х. Р., Палатний А. Л. // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2018. – № 2(96). – С. 35–39.

Додаткова:

1. 1.Бріскін Ю. Спорт інвалідів : [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / Юрій Бріскін. – Київ : Олімпійська література, 2006. – 263 с. – ISBN 966-7133-79-6.
2. Лікарські засоби рослинного походження у клінічній практиці і народній медицині : навчальни посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівня акредитації / Т. П. Гарник [та ін.]; за заг. ред. Гарник Т. П. ; Київ. мед. ун-т [та ін.]. - Київ ; Житомир : Євенок О.О., 2017. - 497 с.

Інформаційні ресурси:

1. Курс лекцій з фармакології на сторінці ПНУ ім. В.Стефаника: <https://d-learn.pro/course/subscription/through/url/0007165572151f6c6a5c>
2. Освітній портал „Веспо” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.vespo.com.ua
3. Компендиум 2019 – Лікарські засоби. Інтернет. Режим доступу: https://compendium.com.ua/uk/medical_product/.
4. <https://www.pharmencyclopedia.com.ua>
3. <http://www.osvita.com.ua> - освітній портал.
4. <http://www.nbuv.gov.ua> - Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського